

zavestjo, da bude naša narodna stranka ostala vedno nevpogljiva, kakor siva skala.

Volitev volilnega komisijona uverila nas je potem kmalu, da je zmaga res naša; kajti v komisijon bili so voljeni gg.: kanonik Jeraj (kot predsednik), vitez Berks in dr. Dečko s 47 glasovi zoper 43. Konečni izid volitve bil je pa ta, da so bili v okrajni zastop voljeni naši kandidatje z 48 zoper 42 glasov.

Vsi volilci zbrali so se po volitvi v gostilni „pri belem volu“ ter združeni s Celjskimi drugimi narodnjaki, ki so prihiteli v Celje praznovat eno najvažnejših in pomembe polnih zmag, kar smo jih Slovenci pri volitvah dozdej priborili. Veselje vseh bilo je neopisljivo. In kakor je Celjska vahtarica vže pred volitvo pisala, da dne 26. marca gleda vsa spodnja Štajarska na Celje, tako smo se kmalu prepričali, da se naše zmage raduje ne samo cela spodnja Štajarska, ampak tudi naši bratje na Kranjskem. Komaj je bil izid volitve znan, naznanjal je brzojav ali telegraf na vse kraje našo slavno zmago; in kmalu so začeli pokati v Žalci topiči ter razglašali po celej Savinjski dolini narodni praznik. In iz vseh krajev prihajale so sopet po brzojavu čestitke rodoljubov, izražajoče veselje, ki je zavladalo kmalu v vseh okrajih naše dežele. Tako so prišli naslednji brzojavi:

Iz Maribora: „Vaša zmaga povzdiguje naš narod! Živeli veseli volilci! Dr. Radaj v imenu mariborskih Slovencev.“

Iz Šmarja: „Zmaga naša! Živeli! Šmarčani.“

Iz Brežic: „Živeli slavni uspešni borilci! Dr. Firbas v imenu Brežiških Slovencev.“

Iz Ptujja: „Čestitamo vrlim in zavednim volilcem in njih vodjem na častnej zmagi! Dr. Jurtela v imenu Ptujskih Slovencev.“

Iz Sevnice: „Srčno vesel sijajne zmage ključem: Živiol in želim enak uspeh v kmetске skupini! Živeli volilci! Versec, notar in načelnik okrajnega zastopa v imeu Sevnških Slovencev.“

Iz Mozirja: „Živeli vrli volilci; živeli možje, katerih trud je zmaga častno plačala! Lipold v imenu Mozirskih Slovencev.“

Iz Vranskega: „Za Vaš neumorni trud hvala, slovenskim veleposestnikom Slava! Gabršek v imenu Vranskih Slovencev.“

Iz Ljubljane: „Čestitamo na sijajni zmagi; Slava slovenskim volilcem.“ „Slovenski narod“.

Iz Ljubljane: „Z neizrečenim veseljem čitali smo veselo vest, da so vrli veleposestniki danes odločili zmago. Vsa Ljubljana se raduje in bratom ob Savinji radostno stiska roko. Nemškutarski obroč je razbit. Živeli! Železnikar v imenu narodnjakov zbranih v gostilni pri Anjerju.“ — (Konec prih.)

Namen in pomen verske šole.

(Dalje.)

Ako pa je država krščanska — kar tudi bo z božjo pomočjo bolj, kakor sedaj v svojih organih in postavah — potem ji katoliki tudi več priznamo, kakor le enakopravnost, priznamo ji najvišje vodstvo in nadzorstvo v ljudski šoli, ker je zastopnica starišev, ki plačujejo troške za ljudske šole. Le samovladarstva ne bomo nikoli priznali državi, ker mora cerkev v šoli, kakor v življenji po svoji božji nalogi ljudi vzgojevati za kristijane in duše pridobivati za nebesa. (Dr. Pscheiden: Prav res!) Mi torej ne želimo stare šole, katero Vi napačno imenujete konkordatsko, temveč versko šolo, ne stare šole, katere pogoji so že zdavnej in za vse čase zginili, temveč versko šolo, ki je vpeljana v vseh sosednjih državah. To želimo.

Dovolite, da Vam najprvo ob kratkem označim versko šolo in naštejem njena znamenja.

Verska šola je tista, ki ne podučuje samo otrok v veri njihovih starišev, temveč tudi vzreja, in njena znamenja so trojna: Najprvo morajo biti otroci kolikor moči ločeni po verah pod učitelji, ki so tudi njihove vere in so bili temeljito v veri podučeni. Jaz rečem: kolikor moči ločeni, ker v vsaki državi z mešanim prebivalstvom mora biti veliko število vkupnih (simultannih) šol. Drugič dovolj poduka v veri, ki mora biti dogovorjen z verskimi oblastmi. Podučevati mora duhovnik, ponavljati in dostavljati pa učitelj. Pobožnosti, molitve in služba božja morajo biti določene v dogovoru s cerkveno oblastjo ter se jih vdeležiti tudi učiteljstvo, ki naj otrokom daje lep vzgled. (Prav res! na desnici) In tretjič se mora vse odstraniti iz šolskih sredstev, obnašanja učitelja in pouka, kar bi škodovalo veri otrok, in vse pospeševati, kar utrjuje in krepi vero otrok. V ta namen in v tem ozkem okviru morajo se veroizpovedanjem dovoliti nadzorovalni organi znotraj in zunaj splošnjega državnega nadzorovalnega aparata.

Vprašam sedaj, ali je taka šola, katero sem zdaj opisal, v kateri moderni državi vresničena?

Zagotavljam Vas, ko bi poslušal le svoje srce, ne stavljal bi tega vprašanja; če je namreč katera sprememba dobra, pravična in potrebna, ponosen bi bil, da bi jo Avstrija prva uvela. (Prav dobro!) Pa mi parlamentarci se držimo stare navade, ker se za vsako večje postavodajalno delo oziramo drugje po vzgledih in analogijah. Ako bi prišel sodnji dan in se bo sesulo ozvezdje, mislim, da bodo parlamenti tudi tedaj iskali enakih slučajev, da bi izvedeli, kaj jim je storiti. (Veselost na desnici.)

Na našo srečo nam ne manjka gledé ver-

ske šole vzgledov in analogij. Skoraj vsa srednja in severna Evropa ima verske šole. Niti vera prebivalcev, ne državna oblika, celó ne stranke, ki so na krmilu, ne delajo razločka gledé verske šole. Absolutna Rusija ima versko šolo, kakor svobodna republikanska Švica. Protestantška Prusija, kakor katoliška Bavarska; Ogerska, kjer je od nove ustave liberalna stranka na krmilu, kakor nemške države, kjer so se liberalci in konservativci vrstili na državnem krmilu. V Nemčiji ste le dve mali državi, Hesensko in Badensko, ki imata, kakor Avstrija, medversko ali brezversko šolo, ki pa več stori za vero, kakor naša šola. Vse druge nemške države imajo versko šolo: Virtemberško, Hanoveransko, Šlesvik-Holstin, Brunsvik in Oldenburško so versko šolo dosledno razvile. Na Bavarskem in v Prusiji pa je verska šola tako razvita, da hočem njeno organizacijo obširneje opisati in to po treh znamenjih.

Kar se tiče ločitve po veri, je v Prusiji 22.800 protestantskih in 9400 katoliških šol; otroci in učitelji so ene in iste vere. Vкупnih šol za katolike in protestante je le 715. Te vкупne šole pa niso take, kakor pri nas, marveč so tako vrejene, da more vsako veroizpovedanje otroke v svoji veri temeljito podučevati in vzrejati. Tudi te šole torej zavarujejo manjšini veronauk in vzrejo, in mnoge so v nižjih razredih enakopravne, v gorenjih razredih pa ločene po veroizpovedanji.

Kako pa je z učiteljski v Prusiji? Ta so vrejena po veroizpovedanjih, in sicer je 53 protestantskih, 21 katoliških in 4 izraelska, in povsod skrbé za temeljit verski pouk.

(Dalje prih.)

Gospodarske stvari.

Plašljivi konji.

Kdor ima opravka s konji, njemu je znano, kako da je sitno, ako je konj plašljiv. Tak je nevaren za življenje; ne samo to, da človek ne ve, kedaj ali ob čem da se mu konj lahko splaši, je nevolja, še bolj pa to, kako se ozdravi, je veliko vprašanje.

Nekateri konj je že po svoji naravi plašljiv, njemu je to nekak „poerban greh“, nekateri pa še le postane tak, ker se z njim ni ravnalo prav, dokler je bil mlad, dokler se je učil voziti. Naj pa je že potlej vzrok plašljivosti, kar koli, toliko je gotovo, da je tak konj veliko manj vreden in človek je zmerom vesel, če se ga iznebi.

Strah, nevarnost pa je tudi prevelika pri takem konji, saj človek ne ve, ako se še vrne zdrav domov, ako se pelje z doma pa ima takega konja v vozu. Nekateri konj se splaši le, ako se ena reč mu nameri na poti, drugi pa

ima toliko muh, da mu človek ne pride do dna, vprašajoč se, kaj da mu splaši konja.

Pri ozdravljevanji te bolezni pride pa skorej vse na to, da znaš za vzrok, za to, odkod da ti je konj plašljiv. Kakor pa je to velikrat neznano, tako je tudi zdravilo največkrat negotovo ali če gre za pravo, po polnem se ne da odpraviti plašljivost. Najbolje je še to, če se je obvaruje konj, dokler še ni prepozno. To pa se izgodi, če se ravna z njim vselej lepo, krotko in nikoli z jezo. Tudi takrat, če se ti je splašil, ravnaj z njim lepo in skušaj ga vmiriti; kliči ga, božaj ga, drži ga, čem najbolj moreš, rahlo. S tem ga še najprej človek vkroti in če konj enkrat izpozna, da ni bilo nič hudega, pri čemer se je splašil, bode se drugi krat že more biti dobro držal ter ti ostane miren, da-si še obrača ušesi naglo naprej, nazaj. V tem ga kliči pa ga rahlo, vendar trdneje prejmi za vajet!

Ako je le ena ali vsaj vselej enaka reč, pri kateri se ti splaši konj, tedaj ga še brž človek najlažje ozdravi. To se izgodi s tem, da ga take reči navadiš ter ga večkrat tje pelješ, kjer reč vidi ali sliši. Ker se mu ne izgodi nikdar nič žalega, navadi se je k malu tako, da ostane miren, če pride tudi nenadoma do nje.

Vsled skušenj pa moramo reči, da je velikrat krivo plašljivosti — pomanjkanje svetlobe v hlevu. Kedar pride namreč potlej konj iz hleva, blešči mu vse pred očmi in konj ne izpozna prav reči, ki stopijo pred nj, zato se začne bati, lotéva se ga strah in tako je pri celi vožnji plah ter že lahko rečemo, da vidi skorej v vsaki stvari, ki mu pride pred oči, svoje strahilo. Tedaj je tudi to, kar nas opominja, naj ne imejmo pretemnih hlevov.

Marsikaj so že poskušali, da bi se našlo zanesljivo zdravilo zoper bolezen plašljivosti, ali ostalo bode pač pri poskusih. Za to pa stavimo mi tukaj samo še to svarilo: ne ravnaj s konjem in sploh z nobeno živaljo, ki ti je na pomoč pri delu, silno, brez usmiljenja!

Sejmovi. Dne 12. aprila v Arnoži, v Bralovčah, v Ormoži, v Stradnu in v Slov. Bistrici. Dne 13. aprila v Šentilji v slov. gor. in v Slov. Gradci. Dne 15. aprila v Kamnici, v Sevnici, pri Mariji Snežni, in v Pleterjah. Dne 16. aprila pri sv. Križi na Slatini in v Spielfeldu. Dne 17. aprila v Kapelah. Dne 18. apr. v Konjicah, na Bregu v Ptuji, v Reichenburgu in v Laškem trgu.

Dopisi.

Iz Rogatca. (Odgovor na odgovor.) To je bil čuden odgovor, ki so Vam ga poslali naši trije korenjaki. Kaj pa je bilo popraviti v dopisu, in kaj se je istinito popravilo? Neugodno